

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

MATERIALI

==== Izpitna pola 2 ====

Modul gradbeništvo

Petek, 3. junij 2022 / 90 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik, svinčnik, radirko, šilček, računalo in ravnilo.

Periodni sistem elementov s formulami likov in teles ter konceptna lista so na perforiranih listih, ki jih kandidat pazljivo iztrga.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani).

Izpitsna pola vsebuje 5 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 80. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom v izpitno polo v za to predvideni prostor **znotraj okvirja**. Kadar je smiselno, narišite skico, čeprav je naloga ne zahteva, saj vam bo morda pomagala k pravilni rešitvi. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami. Osnutki rešitev, ki jih lahko napišete na konceptna lista, se pri ocenjevanju ne upoštevajo.

Pri reševanju nalog mora biti jasno in korektno predstavljena pot do rezultata z vsemi vmesnimi računi in sklepi. Če ste nalogo reševali na več načinov, jasno označite, katero rešitev naj ocenjevalec oceni. Poleg računskih so možni tudi drugi odgovori (risba, besedilo, graf ...).

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 20 strani, od tega 2 prazni.

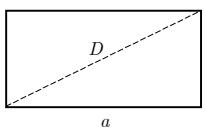
M 2 2 1 8 0 3 1 2 0 2

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

PERIODNI SISTEM ELEMENTOV

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII					
1	H 1,0008	2	B 10,81	3	C 12,01	4	N 14,01	5	O 16,00	6	F 19,00	7	He 4,003
2	Li 6,941	Be 9,012											
3	Na 22,99	Mg 24,31	Sc 39,10	Ti 40,08	V 44,96	Cr 49,90	Mn 52,01	Fe 54,94	Co 55,85	Ni 58,71	Cu 63,54		
4	K 39,10	Ca 40,08	Sr 44,96	Y 47,90	Zr 47,90	Mo 50,94	Tc 52,01	Ru 54,94	Pd 55,85	Ag 58,71	Zn 65,37		
5	Rb 85,47	Sc 87,62	Y 88,91	Zr 91,22	Nb 92,91	Hf 95,94	Ta (98)	W 101,1	Rh 102,9	Os 106,4	Ga 112,4		
6	Cs 132,9	Ba 137,3	La 138,9	Ta 178,5	W 180,9	Re 183,9	Ir 186,2	Au 190,2	Hg 192,2	Tl 195,1	Ge 197,0		
7	Fr (223)	Ra (226)	Ac (227)	Rf (261)	Df (262)	Sg (266)	Bh (264)	Hs (269)	Mt (268)				

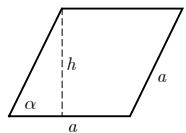
Lantanoidi	58 Ce 140,1	59 Pr 140,9	60 Nd 144,2	61 Pm (145)	62 Sm 150,4	63 Eu 152,0	64 Gd 157,3	65 Tb 158,9	66 Dy 162,5	67 Ho 164,9	68 Er 167,3	69 Tm 168,9	70 Yb 173,0	71 Lu 175,0
Aktinoidi	90 Th 232,0	91 Pa 231,0	92 U 238,0	93 Np (237)	94 Pu (244)	95 Am (243)	96 Cm (247)	97 Bk (247)	98 Cf (251)	99 Es (251)	100 Fm (252)	101 Md (257)	102 No (258)	103 Lr (262)

Liki

$$A = ab$$

$$O = 2(a+b)$$

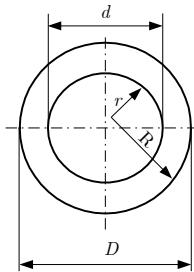
$$D = \sqrt{a^2 + b^2}$$

$$A = a h = a^2 \sin \alpha$$

$$h = a \sin \alpha$$

$$O = 4a$$

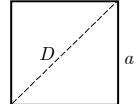
$$A = (R^2 - r^2)\pi = \frac{(D^2 - d^2)\pi}{4}$$

Zunanji obseg:

$$O = 2R\pi = D\pi$$

Skupni obseg:

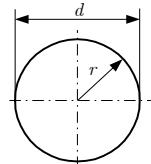
$$O = 2\pi(R+r) = \pi(D+d)$$

$$A = a^2$$

$$O = 4a$$

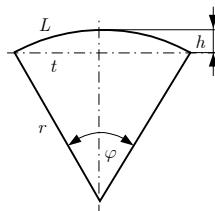
$$D = a\sqrt{2}$$

$$d = 2r$$

$$A = r^2\pi = \frac{d^2\pi}{4}$$

$$O = 2r\pi = d\pi$$

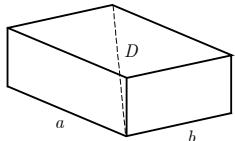

$$L = r\varphi$$

$$t = 2r \sin(\varphi/2)$$

$$h = r(1 - \cos(\varphi/2))$$

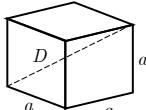
$$A = r^2\varphi/2 = Lr/2$$

Telesa

$$V = abc$$

$$P = 2(ab + ac + bc)$$

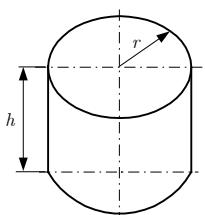
$$D = \sqrt{a^2 + b^2 + c^2}$$

$$V = a^3$$

$$P = 6a^2$$

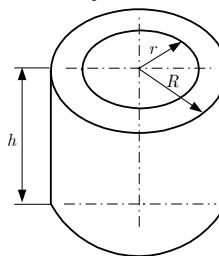
$$D = a\sqrt{3}$$

$$V = r^2\pi h$$

$$P = 2\pi r(r+h)$$

Votli valj

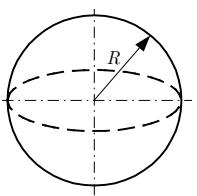

$$V = (R^2 - r^2)\pi h$$

$$\text{Zunanja površina: } P = (R^2 - r^2 + 2Rh)\pi$$

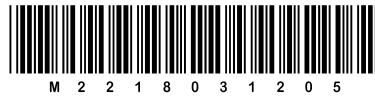
Skupna površina:

$$P = 2\pi(R^2 - r^2 + (R+r)h)$$

$$V = 4\pi R^3/3$$

$$P = 4\pi R^2$$

5/20

Konceptni list

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

Konceptni list

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

7/20

Konceptni list

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

Konceptni list

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

9/20

Prazna stran

OBRNITE LIST.

1. naloga: Osnovni pojmi in lastnosti materialov

1.1. Razložite pojma gradbeni materiali in gradbeništvo.

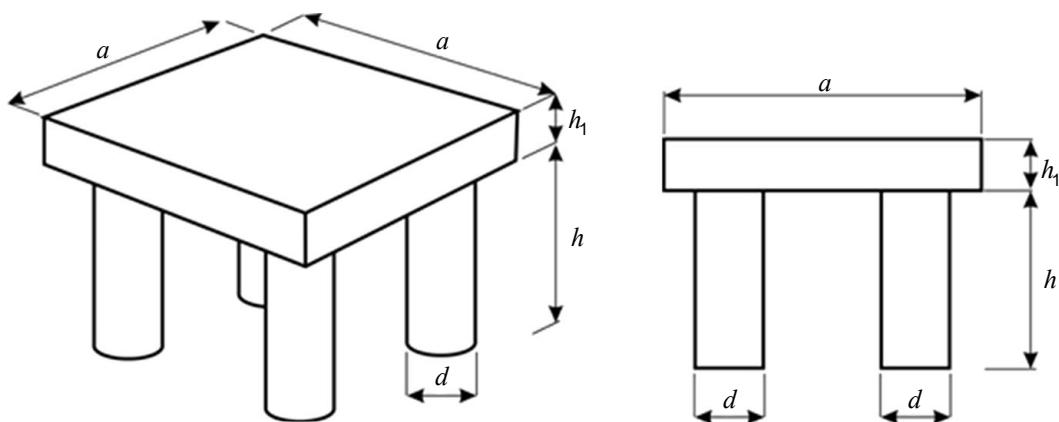

(4 točke)

1.2. Opišite pojem, ki je v klasifikacijski shemi opredeljen glede na uporabo kot konstrukcijski gradbeni material, in ponazorite s primerom.

(2 točki)

1.3. Kvadratna miza je sestavljena iz kvadratne zgornje plošče in štirih okroglih nogic stično, kot je prikazano na sliki.

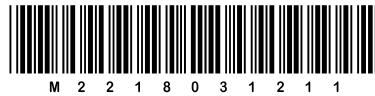

$$a = 60 \text{ cm}$$

$h = 0,7 \text{ m}$

$$h_1 = 5 \text{ cm}$$

$$d = 8 \text{ cm}$$

- a) Izračunajte maso mize na sliki. Plošča mize je iz orehovine z gostoto 650 kg/m^3 , nogice pa so iz hrastovine. Gostota hrastovine je 800 kg/m^3 .

(7)

- b) Za koliko odstotkov bi se spremenila masa mize, če bi bila miza v celoti iz hrastovine?

(3)
(10 točk)

2. naloga: Preiskave materialov

2.1. Pojasnite, v katero skupino napak bi razvrstili tiste, ki so posledica nepozornosti in površnosti človeka, ki opravlja meritve.

(1 točka)

2.2. Kaj so predhodne raziskave?

(2 točki)

M 2 2 1 8 0 3 1 2 1 3

2.3. V laboratoriju smo z merilnikom pritiska izmerili vrednosti, podane spodaj.

a) Izračunajte povprečno vrednost spodaj navedenih meritev.

$$X_1 = 0,3; \quad X_2 = 0,8; \quad X_3 = 0,7; \quad X_4 = 0,6; \quad X_5 = 0,5; \quad X_6 = 0,3; \quad X_7 = 0,4$$

(4)

b) Izračunajte standardno deviacijo zgoraj navedenih meritev.

(6)

c) Izračunajte koeficient variacije za že navedene meritve.

(3)
(13 točk)

3. naloga: Naravni kamen in kameni agregat

3.1. Granulometrijska analiza

Za podatke sejalne analize naravnega prodnatega agregata v spodnji tabeli izračunajte preostale količine naravne mešanice agregata ($D_{\max} = 63,0 \text{ mm}$).

Masa (m) = 3580 g

Sito (mm)	Ostanek na situ (g)	Presevek skozi sito (g)	Presevek skozi sito (%)	Ostanek na situ (%)
63	0			
31,5	720			
16	520			
8	480			
4	550			
2	310			
1	110			
0,5	200			
0,25	150			
0,125	190			
0,063	180			
DNO	170			

(10 točk)

3.2. Razložite, kaj pomeni frakcija agregata 0/4 mm. Koliko odstotkov znaša v danem primeru?

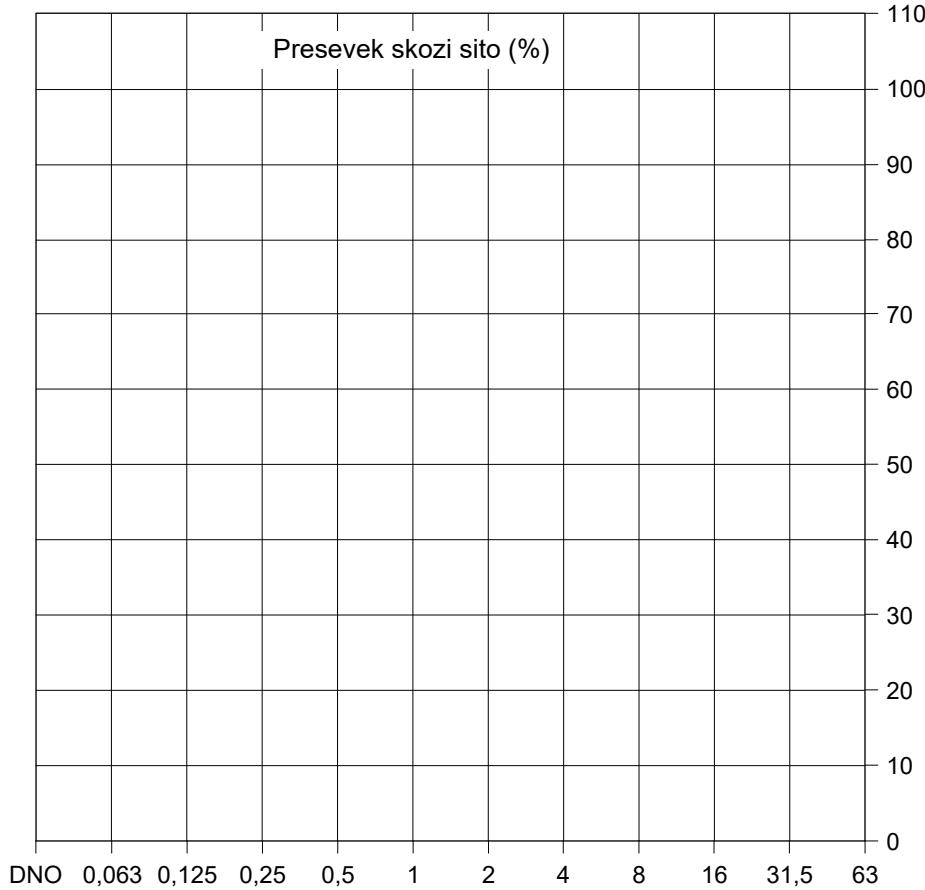

(2 točki)

M 2 2 1 8 0 3 1 2 1 5

3.3. Narišite graf presevkov danega agregata.

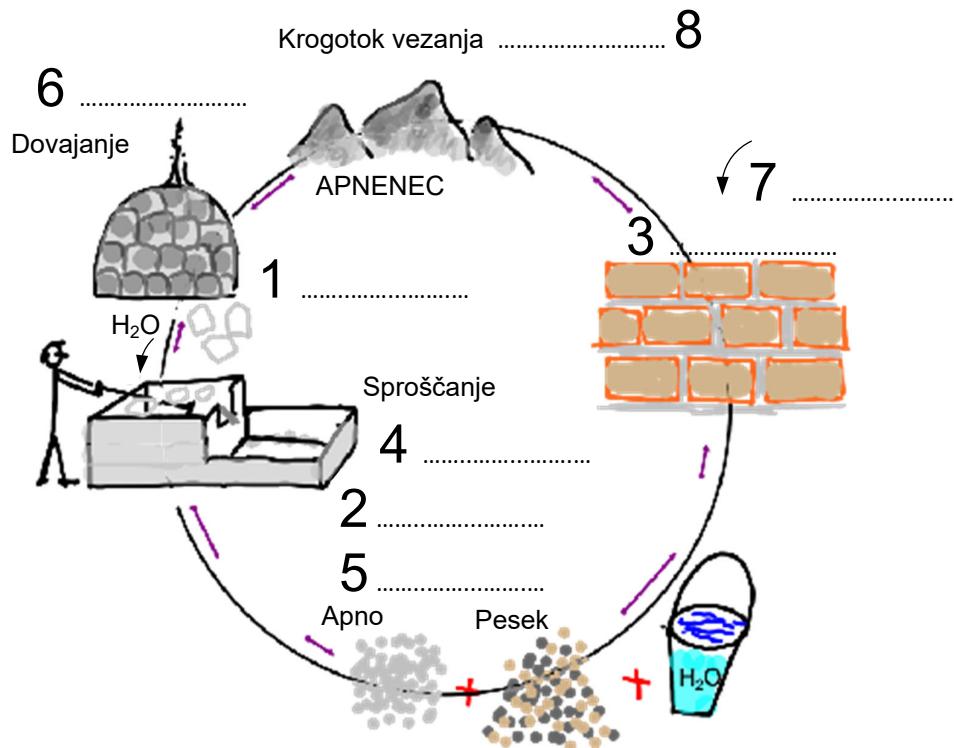
(4 točke)

4. naloga: Veziva v gradbeništvu

V gradbeništvu so veziva pomemben material. Glede na način vezanja se med seboj razlikujejo po svojih lastnostih in možnostih uporabe. Shematski prikaz nastanka enega pomembnejših predstavnikov predstavlja spodnja slika.

- 4.1. Dopolnite spodnjo sliko z manjkajočimi besedami. V pomoč so zastavljena vprašanja od št. 1 do št. 8. Odgovor na vprašanja zapišite k ustreznim številkam na sliki.

Vprašanja za dopolnitev slike:

1. Kako imenujemo prvo fazo predelave apnenca v vezivo?
  2. Kako imenujemo drugo fazo proizvodnje veziva?
  3. Kako imenujemo tretjo fazo – pretvorbo veziva v apnenec?
  4. Kako imenujemo kemijsko reakcijo, pri kateri se sprošča energija?
  5. Na sliki je postopek mešanja prikazanih 3 sestavin. Kateri gradbeni material pridobimo?
  6. Kateri plin se izloča v prikazani fazi pridobivanja veziva?
  7. Kateri plin se veže na vgrajeno vezivo iz zraka?
  8. Slika prikazuje KROGOTOK VEZANJA .....?

(8 točk)

4.2. Opišite sliko.

(2 točki)

4.3. Izračunajte, koliko vode potrebujemo za pogasitev žganega apna, ki ga dobimo iz 72 kg apnenca. Zapišite ustrezne enačbe, poimenujte posamezne količine.

(6 točk)

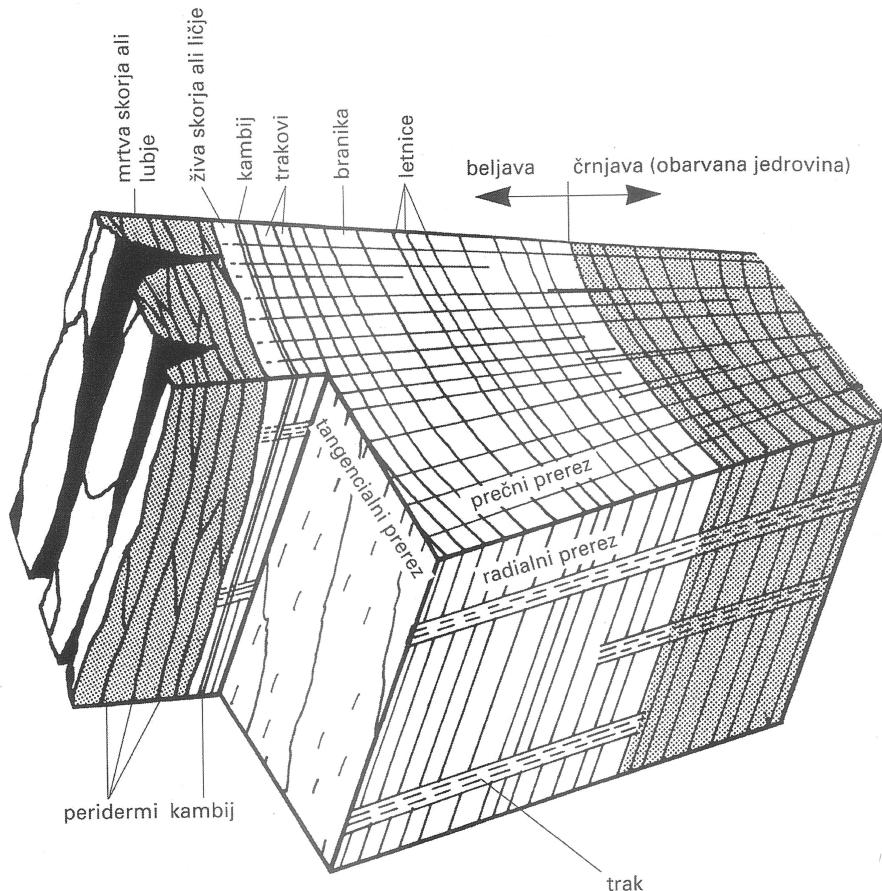
M 2 2 1 8 0 3 1 2 1 8

5. naloga: Les

5.1. Zgradba lesa in njegove lastnosti so anizotropne.

- a) Razložite pojem anizotropije.
  - b) Pojasnite pojme: beljava, jedrovina, črnjava, skorja.
  - c) Zaradi anizotropije ima les značilno zgradbo in različen videz v prečnem, radialnem in tangencialnem prerezu. Opišite jih (glejte priloženi blok diagram lesa).

Slika: Blok diagram lesa.

(Vir slike: Niko Torelli: Les. V: Marija Javornik (urednica), Veliki splošni leksikon v osmih knjigah, DZS, Ljubljana 1997–1998. 4. kniiga, str. 2270.

Naslov izvirnika: Der Knauer – Universallexikon in 15 Bänden, 1991, 1994–96, VS Verlagshaus Stuttgart GmbH & Co., Stuttgart.)

Prazna stran